

Sygn. akt I CSK 4015/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa T. P. i K. P.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na posiedzeniu niejawnym 29 grudnia 2022 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 23 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa 1352/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Bank S.A. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa 1352/20 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, iż decyzją z dnia 29 września 2022 r. z dniem 3 października 2022 r. w stosunku do pozwanego Banku została wszczęta przymusowa restrukturyzacja z zastosowaniem instrumentu przymusowej restrukturyzacji w postaci przeniesienia na instytucję pomostową praw majątkowych i obowiązków tego Banku (art. 191 ust. 1 w zw. z art. 188 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, jedn. tekst: Dz. U. z 2022 r., 793 ze zm.), z wyłączeniem jednak praw majątkowych wynikających z czynności faktycznych, prawnych lub czynów niedozwolonych dotyczących m.in. kredytów indeksowanych kursem CHF. W przedmiotowej sprawie źródłem sporu jest umowa kredytu indeksowanego kursem CHF. Dlatego też w tym zakresie nie doszło do następstwa prawnego po stronie pozwanej.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

W ocenie skarżącego w sprawie zachodzi konieczność wyjaśnienia czy w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego odnoszące się do sposobu określenia kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie wiąże konsumenta, możliwe jest przyjęcie, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa? W przypadku odpowiedzi pozytywnej na to pytanie, to czy art. 358 § 2 k.c. w brzmieniu nadanym mu nowelą z dnia 23 października 2008 r. może stanowić podstawę rekonstrukcji postanowień indeksacyjnych, w razie uznania, że odesłanie do bankowych tabel kursowych jest niedozwolone? A jeśli tak, to czy zastosowanie on znajdzie do umów zawartych po dniu 1 stycznia 2009 r., czy też do umów zawartych i niewypowiedzianych przed tą datą.

Udzielenie odpowiedzi na te pytania, w kontekście podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie rozwiązuje istoty sprawy. Powodowie żądali pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności. Bankowy tytuł egzekucyjny został wystawiony w związku z wypowiedzeniem powodom najpierw umowy kredytu

indeksowanego do CHF, a następnie wypowiedzenia tzw. ugody długoterminowej. Powodowie kwestionowali m.in. klauzule przeliczeniowe, wskazując na ich abuzywność.

W orzecznictwie zostało już wyjaśnione, że mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (por. wyrok z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, nie publ., z dnia 27 lutego 2017 r., II CSK 19/18, nie publ., z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18).

Nie ulega zatem wątpliwości, że przeliczenie kwoty udzielonego powodom kredytu, jak i wysokości rat kapitałowo-odsetkowych było wadliwe i miało wpływ na wysokość zadłużenia powodów. Skarżący nie wykazuje jednak poprzez przeprowadzenie stosownej symulacji rachunkowej, że po wyeliminowaniu abuzywnych klauzul przeliczeniowych (zmniejszających zarówno kwotę kredytu do spłaty, jak i raty kredytowe) wypowiedzenie umowy kredytu (uwzględniając wpłaty powodów) i tak było skuteczne.

Niezależnie od tego, należy zauważyć, że możliwość zastąpienia niedozwolonego postanowienia umownego, w tym typowych klauzul kursowych (odsyłających do tabel bankowych) wchodzi w rachubę tylko, gdy, po pierwsze, po wyłączeniu klauzuli abuzywnej umowa nie może obowiązywać, o czym decyduje obiektywne podejście w świetle prawa krajowego; po drugie, całkowity upadek umowy naraża konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w świetle okoliczności istniejących lub możliwych do przewidzenia w chwili zaistnienia sporu, z uwzględnieniem rzeczywistych i bieżących interesów konsumenta oraz zastrzeżeniem, że do celów tej oceny decydująca jest wola w tym przedmiocie konsumenta; i po trzecie, istnieje przepis dyspozytywny albo przepis mający zastosowanie, gdy strony danej umowy wyrażą na to zgodę, który mógłby zastąpić wyłącznie niedozwolone postanowienie umowne, umożliwiając utrzymanie umowy z korzyścią dla konsumenta. Gdy przesłanki zastąpienia nie są spełnione, umowa

jest w całości nieskuteczna, chyba że konsument wyrazi zgodę na niedozwolone postanowienie, przywracając mu jednostronnie skuteczność (zob. też wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 26 marca 2017 r., C - 70/17, C-179/17, Abanca Corporation Bancaria SA, v. Albertowi Garcii Santosowi i Bankia SA, v. Alfonsowi Antoniowi Lau Mendozie i in., z 3 października 2019 r., C - 260/18 Justyna Dziubak, Kamil Dziubak v. Raiffeisen Bank International AG i z 18 listopada 2021 r., C - 212/20; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r. - zasada prawna - III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56). Trzeba też nadmienić, że po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 3 października 2019 r., C - 260/18 Justyna Dziubak, Kamil Dziubak v. Raiffeisen Bank International AG, w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie jest już prezentowane stanowisko o możliwości zastosowania kursu średniego NBP.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. i art. 122 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. poz. 1800 ze zm.).

[as]